

A MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÁS FELADATAI A BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁRON

Balázsovich Boldizsár

Hozzászólás Pap J. – Sellei P.: Műszaki tájékoztatás a
Poznani Nemzetközi Vásáron c. cikkéhez

A magyar gazdasági élet és ezen belül a külkereskedelem fontos eseménye az évenként megrendezésre kerülő Budapesti Nemzetközi Vásár. A külföldi kiállítók és a magyar ipar e reprezentatív bemutatója iránt egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik az iparban dolgozó szakemberek részéről is. A szakemberek vásári tevékenységének megkönnyítésére azonban fejlett műszaki tájékoztató szolgálatra lenne szükség, amely jelenleg még hiányzik.

Jelen folyóirat 1963. októberi /8./ számában igen érdekes cikk jelent meg PAP János és dr. SELLEI Péter tollából a Poznani Nemzetközi Vásár műszaki tájékoztatási rendszeréről. A cikk felveti a B.N.V. műszaki tájékoztatási munkájának gondolatát is.

Ennek kapcsán a továbbiakban megkísérlem általánosságban vázolni a vásári műszaki tájékoztatási tevékenységet, és néhány elgondolást ennek kifejlesztésére a B.N.V.-on.

Az egyes nemzetközi vásárok és kiállítások a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésén kívül igen jó alkalmat nyújtanak a szakemberek részére ismereteik bővítésére, új gyártmányok, eljárások megismerésére, ill. általános szakmai tájékozódásra. A műszaki fejlesztést természetesen serkenti az ott felhalmozott anyag közvetlen tanulmányozási lehetősége, valamint az a körülmény, hogy a szakemberek személyes kapcsolatba kerülhetnek egymással. A vásári műszaki tájékoztatás feladata, hogy az érdeklődők ezirányú törekvéseit elősegítse és közvetve lehetővé tegye. Ezt a célt szolgálja az 1964. évi B.N.V.-nek az az újítása is, hogy az eddigi "szakmai napok" helyett a Vásárt minden hétköznap 10-14 óráig kizárólag a szakemberek látogathatják, az érdeklődő nagyközönség előtt csak délután nyitja meg kapuit.

A B.N.V.-on azonban a szakmák szerinti csoportosítás, főképp a külföldi /országok szerinti/ kiállítók elhelyezésénél nem érvényesül kellő mértékben. Ennek az a hátránya, hogy az egy szakmához tartozó kiállítók szétszórtnak jelentkeznek, igen sok időt kell eltölteni ezek megkeresésével, a B.N.V. katalógusának használata mellett is. Tehát a szakmai napok időtartama alatt nem lehetséges, hogy a látogató szakterülete valamennyi érdeklődésre számot tartó részletét tanulmányozza. Nem tudja, hogy hol és mit talál. Sok időt fecsére el feleslegesen s esetleg a legérdekesebb újdonságokra nem marad kellő ideje. Ezek elkerülése és megoldása kizárólag műszaki tájékoztatási kérdés.

A B.N.V. és a műszaki tájékoztatás kapcsolatát és jelenlegi helyzetét részletesen elemezte VAJNA Györgyné jelen folyóirat 1963. áprilisi /3./ számában. Cikkében egyrészt a vásárrendezőség tájékoztató munkáját ismerteti, másrészt a műszaki tájékoztatás /az OMEDK, a dokumentációs irodák, könyvtárjesztés stb./ részvételét a vásáron. Ez utóbbi a műszaki tájékoztatás propaganda tevékenységének szolgáltatásában áll.

A vásárrendezőség tájékoztató munkája során évenként kiadja VÁSÁRKATALÓGUS-át. /pl. "Budapesti Nemzetközi Vásár Címár" 1963. május 17-27. 838. lap + térképmelléklet/ A katalógus több nyelvű összefoglalással, tárgy és névmutatóval ellátva felsorolja országokonként a kiállítókat és a kiállított árukat szakcsoportok szerint, a BOTTIN International Business Register szellemében. Pl. Kenőberendezések. FRIEDMANN Alex KG. Wien II. Am Tabor 6. Tel. 55-36-76 Gépgyár. Központi kenőberendezés olajozáshoz és zsírozáshoz. Pav. 32-32 fülke.

Nem kétséges, hogy a katalógus igen hasznos segítséget nyújt, azonban részletes tájékoztatást nem tartalmaz.

A vásárrendezőség az 1963. évi vásáron igen jelentős új kiadványt bocsátott ki, a MŰSZAKI KATALÓGUS-t. /Technischer Katalog der Budapester Messe 17-27.5.1963 8. füzetben, 612 lap/. Ez a magyar kiállítók termékeinek teljes részletességgű, gyártmányonkénti műszaki leírását foglalja össze. A katalógus német nyelven készült, külföldi érdeklődők részére, de haszonnal forgathatják a magyar szakemberek is. Külön érdeme a műszaki katalógusnak, hogy rövid összefoglalást nyújt az OMEDK műszaki tájékoztatási rendszeréről és szolgáltatásairól.

Sajnos a műszaki katalógus iránt igen csekély érdeklődés mutatkozott. Ez talán annak tudható be, hogy a sajtó központban nyert elhelyezést a katalógussal és az azt kiegészítő fényképes dokumentációval foglalkozó felvilágosítás. A német nyelvű kiadás mellett nem jelentene problémát a katalógus magyar nyelvű kiadása sem. Ennek hazai viszonylatban közvetlenebb hasznát éreznénk.

Jelentősek voltak a vásárral kapcsolatos szakmai előadások, filmbemutatók és rendezvények. Ezekről azonban az érdeklődők nem szereztek kellőképpen tudomást és ezért a kívánt célt nem minden esetben érték el.

Az eddigieket összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a B.N.V. által nyújtott szakmai lehetőségeket az érdekelt szakemberek az elégtelen műszaki tájékoztatás miatt nem tudják megfelelő mértékben kihasználni.

A POZNANI NEMZETKÖZI VÁSÁR-on, - amint azt a bevezetőben hivatkozott cikkből részletesen megismerhetjük, - a Lengyel Dokumentációs Központ /CIINTE/ kiterjedt tájékoztató munkát végez. Ennek figyelembevételével, a hazai viszonyokra alkalmazva az ott kifejlesztett tájékoztatási rendszert, vizsgáljuk a B.N.V.-on kialakítandó műszaki tájékoztatás felépítését.

A létrehozandó műszaki tájékoztatás célja, hogy a vásárt látogató magyar és külföldi szakemberek a tájékoztatás kiadványai alapján az érdeklődésüknek megfelelő témákat idővesztés nélkül megtalálják, előre kiválaszthassák az újdonságokat, a műszaki tapasztalatcsere előtérbe helyezésével.

E célok eléréséhez vásári műszaki tájékoztatási szervezet létrehozása szükséges. A szervezet irányítását az állandóan működő VÁSÁRI MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÁSI CSOPORT /továbbiakban: VMTCS/ végezni, a VÁSÁRI MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÁSI SZAKBIZOTTSÁG /továbbiakban: VMT Szakbizottság/ és a Budapesti Vásárrendező Iroda Propaganda Osztályának időszakos bevonásával.

A VMTCS az OMKDK kebelén belül alakulna meg, ugyanis a tárcánál lévő dokumentációs irodák feladatkörébe ilyen szervezet nem tarthat. A VMTCS állandó munkát végez. Részletekben kidolgozza a vásár műszaki tájékoztató rendszerét, irányítja a VMT Szakbizottság munkáját, állandó kapcsolatot tart fenn a Budapesti Vásárrendező Iroda propaganda osztályával, a METESZ-el és egyéb szervezetekkel, továbbfejleszti általában a vásári műszaki tájékoztatást.

A VMT Szakbizottságban a különböző iparágakból, a népgazdaság számára jelentős területekről delegált szakemberek vesznek részt. A Bizottság időszakosan működik, a vásár megnyitása előtt meghatározott idővel kezdi munkáját és annak bezárása után fejezi be azt. A szakbizottság munkájában 15-20 szakember vesz részt, vagy közvetlenül a tárcák által kiválasztva, vagy a METESZ által delegálva. Az egy-egy vásár tartamára megalakult bizottság munkájáról zárójelentésben számol be.

A VMTCS állandó kapcsolatot tart fenn a Budapesti Vásárrendező Iroda propaganda osztályával, amelyen keresztül az anyagot kapja és ahonnan előzetes információit beszerzi.

A szervezet tájékoztatási feladatai:

1. Újdonság kutatás és dokumentálás.
2. "Szakmai vezető" kiadványok összeállítása, kiadása.
3. Részvétel a műszaki katalógusok összeállításában.
4. A vásár tartama alatti rendezvények koordinálása.
5. A vásár tartama alatti közvélemény kutatás végzése és kísérleti kiadványok kibocsátása.
6. "Nemzetközi műszaki vásárszemle" referáló folyóirat szerkesztése.

Újdonság kutatás

A vásárra beérkező anyagot már az előzetes információ szerzés időszakában is a VMTCS folyamatosan feldolgozza, kartonozza és rendszerezi. A karton tartalmazza a gyártmány jellemző műszaki adatait,

a gyártó cég és szállító adatait és fényképet közöl a gyártmányról. A vásár területén történő azonosítás, esetleges kiegészítés, további információ beszerzése után a kartonozott anyag a VMT Szakbizottság elé kerül - a vásár megnyitása előtt megfelelő időpontban - amikor megtörténik az újdonságok felülvizsgálata, szelektálása. A továbbiakban rendszerezés és szakmai csoportosítás után az újdonságok a "Szakmai vezető" kiadvány külön fejezetét képezik.

"Szakmai vezető" kiadványok

A VMTCS a VMT Szakbizottság javaslata szerint a saját, valamint a Budapesti Vásárrendező Iroda propaganda osztályának információja alapján állítja össze, a főbb szakmai ágazatok részére külön-külön füzetben. Az egyes füzetek helyismereti térképes utmutatót is tartalmaznak, javasolt látogatási útvonallal, arra a célra, ha valaki teljes áttekintést kíván nyerni szakterületéről. Ezen kívül a térképre való utalással fel vannak sorolva a szakmához tartozó gyártó cégek, illetőleg a gyártmányok kellő részletességgel. A "Szakmai vezető" külön fejezetét képezi az újdonság összeállítás. A kiadványnak a vásár megnyitásakor készen kell állnia. A szakemberek részére a "Szakmai vezető"-t látogatásuk előtt néhány nappal biztosítani kell, hogy előre tájékozódhassanak szakterületükről.

Műszaki katalógusok

A műszaki katalógusok szerkesztésében, - melyeket remélhetőleg a vásárrendezőség a továbbiakban is ki fog adni - a VMTCS és főleg a VMT Szakbizottság tanácsadó jelleggel résztvesz, illetőleg szakmai lektorálást végez.

Rendezvények koordinálása

A VMTCS vásári kirendeltségnek a vásár tartama alatt rendezett szakmai előadások, konferenciák, bemutatók, filmvetítések időpontját és tárgyát, valamint szakmai vonzaskörét a Budapesti Vásárrendező Iroda propaganda osztálya megadja. A csoport, illetőleg a szakbizottság javaslatokat tehet a rendezvények tárgyát, időpontját illetően. A VMTCS a megfelelő szerveken keresztül gondoskodik az érdekeltektől szakemberek értesítéséről.

Közvéleménykutatás

A vásári műszaki tájékoztatási rendszer legmegfelelőbb kialakításához és fejlesztéséhez szükség van a felhasználók közvetlen véleményére. Esetleges kísérleti kiadványok és ezekhez csatolt közvéleménykutató lap kibocsátására is sor kerülhet. Az 1964. évi B.N.V.-on már nem lehetséges az ismertetett jellegű műszaki tájékoztatási szolgálat bevezetése idő hiányában. Ennek ellenére a műszaki tájékoztatás gondolataival foglalkozva közvéleménykutatás formájában a szakemberek véleményét feltétlenül meg kell kérni már az 1964. évi B.N.V.-on, a vásári műszaki tájékoztatással kapcsolatban.

"Nemzetközi műszaki vásárszemle" referáló folyóirat

A különböző külföldi nemzetközi vásárokon igen sok magyar szakember tesz látogatást. A szerzett tapasztalatokat kis részben a szakmai folyóiratokban beszámolók formájában közzéteszik ugyan, de ezek késve jelennek meg, kb. fél éves átfutással. A Budapesti Vásárrendező Iroda propaganda osztályán is igen sok anyag gyűlik össze a különböző vásárokról, de ezek nem kerülnek sem a szakemberek kezébe, sem közzétételre. A javasolt referáló folyóiratban részben ezek az anyagok jelennének meg, részben a vásárokról visszatérő szakemberek beszámolóí részére lenne hely biztosítva. Így a magyar műszaki gárda sokkal rövidebb idő alatt jutna ezen tapasztalatok birtokába. A referáló folyóirat szerkesztését a VMTCS végezné, ahová a különböző szervek és tárcák a vásárookra történő kiküldetéseket bejelentenek és így beszámolókat biztosítanának. Ez által igen sok fontos műszaki adatot és tapasztalatot lehetne közzétenni és megmenteni.

A VMTCS-nak feltétlenül kapcsolatot kell tartani a METESZ-el, mint társadalmi szervezettel, ahonnan munkájára vonatkozóan lényeges támogatást kaphat.

A tárgyalt vásári műszaki tájékoztatás feltétlenül előre vinné a magyar műszaki élet fejlődését és sokkal jobban hasznosítaná a szakemberek részére a B.N.V. anyagát. Nem utolsósorban, a VMT Szakbizottságba delegált szakembereken keresztül az OMKDK kapcsolata az iparral, a magyar gazdasági és műszaki élettel sokkal élénkebbé és hatásosabbá válna.

